

Ministerie van Economische Zaken
Directie Telecommarkt
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Ingediend via: https://www.internetconsultatie.nl/veiling_frequenties_dvbt

Amsterdam, 24 maart 2016

Betreft: Ontwerp-bekendmakingsbesluit, ontwerp-aanvraagregeling en ontwerp-wijziging NFP ten behoeve van de veiling van frequenties voor digitale ethertelevisie.

Geachte mevrouw, mijnheer,

Uw ministerie heeft partijen in de gelegenheid gesteld om een reactie in te dienen op het ter consultatie neergelegde Ontwerp-bekendmakingsbesluit, ontwerp-aanvraagregeling en ontwerp-wijziging NFP ten behoeve van de veiling van frequenties voor digitale ethertelevisie van 9 februari 2016 (hierna "verzamel consultatieversies dvb-t"). (zie https://www.internetconsultatie.nl/veiling_frequenties_dvbt). Deze consultatie sluit op 24 maart 2016. Vodafone Libertel B.V. ("Vodafone") dankt u voor de gelegenheid om haar zienswijze in te dienen.

Vodafone geeft hieronder haar visie op hoofdpunten uit de verzamel consultatieversies dvb-t en doet voorstellen voor beleidsopties. Tevens zijn een aantal specifieke vragen en opmerkingen met betrekking tot de ontwerpvergunning opgenomen.

Algemeen:

- Vodafone juicht toe dat het Ministerie voortvarend te werk gaat met het vrijmaken van de 700 MHz band (694 -790 MHz) voor mobiele communicatie, wat betekent dat dit deel van het nu voor DVB-T gebruikte spectrum na 1 januari 2020 niet meer gebruikt mag worden voor omroep.
- Vodafone is zeer verbaasd over de gang van zaken rond de verdeling van deze band. Terwijl discussies over het belang van een voorspelbaar spectrumbeleid met marktpartijen worden gevoerd en besluitvorming rond deze band in de richting van verlenging tot 2020 leek te gaan, heeft het Ministerie onverwacht haar plannen gewijzigd en wordt nu

voorgesteld om de vergunning te verlengen voor een periode van 13 jaar. Vodafone kan zich in dit voornemen van de Minister niet vinden. We hebben begrip voor het belang van de continuïteit van dienstverlening voor de huidige DVB-T gebruikers. Echter, het voorbehouden van deze band aan DVB-T tot 2030 is veel te lang en legt een hypotheek op het efficiënt gebruik van deze band gelet op onderstaande ontwikkelingen:

- De afgelopen jaren heeft het televisieaanbod zich steeds verder ontwikkeld. Zowel het IP-TV aanbod van KPN en alternatieve aanbieders als het digitale televisieaanbod van de kabel hebben een steeds hogere standaard in de markt gelegd. Het DVB-T aanbod is hierdoor steeds minder als een serieus alternatief gaan gelden. Dit blijkt ook uit het snel afnemende aantal gebruikers van digitale ethertelevisie. Volgens de cijfers van Telecom Paper bedroeg het aantal gebruikers van rond de 830.000 in Q1-2012, met naar schatting nu een aantal gebruikers van 380.000, oftewel een daling van ongeveer 25.000 per kwartaal. DVB-T zal steeds meer een marginale rol spelen en het is in de toekomst niet te rechtvaardigen om een grote hoeveelheid hoogwaardig spectrum exclusief voor deze technologie te reserveren. Het feit dat de Nederlandse Publieke Omroep DVB-T gebruikt om haar Free-to - Air verplichtingen in te vullen, doet hier niets aan af.
- In internationaal verband wordt voorgesteld om op termijn in de 470 - 694 MHz band naast omroep ook mobiele communicatie (downlink-only) toe te staan. De Europese Commissie heeft in februari 2016 hierover een voorstel bij de lidstaten ingediend. Opmerkelijk is dat het Ministerie in deze consultatie daaraan voorbij lijkt te gaan. Vodafone wijst hier op het grote belang van harmonisatie van de uitgifte en bestemming van spectrum in de EU.
- Vodafone heeft bedenkingen bij de voorgestelde vergunningsuitgifte in de zin dat deze eerder op de bestaande vergunninghouder lijkt te zijn toegeschreven dan op een nieuwkomer. KPN lijkt ongeacht de uitkomst van de verdeling de touwtjes in handen te houden. Niet alleen krijgt KPN daardoor een concurrentievoordeel, dit kan tevens betekenen dat het daardoor voor een potentiële nieuwkomer minder of in het geheel niet aantrekkelijk wordt om deel te nemen aan een veiling van de vergunning. Vodafone heeft hier ernstige bedenkingen bij en wenst duidelijkheid over waarborgen om bevoordeling van KPN respectievelijk benadeling van potentiële nieuwkomers te voorkomen.
- Als er geen veiling plaatsvindt krijgt KPN de vergunning gratis en kan zij DVB-T blijven aanbieden (en tevens blijven gebruiken om haar al stevige positie op de IP-TV markt te versterken door het gratis aanbieden van Digitenne aan haar IP-TV klanten)
- Als er wel een veiling plaatsvindt zijn er twee mogelijkheden:
  - **KPN verkrijgt de vergunning:** dan kan zij DVB-T blijven aanbieden, zij het dat een (naar verwachting bescheiden) bedrag voor de vergunning moet worden betaald.
  - **KPN verkrijgt de vergunning niet:** dan heeft zij een machtspositie zowel wat betreft het netwerk als het DVB-T klantenbestand. De vergunning schrijft voor dat de vergunninghouder op 1 februari 2017 omroepdiensten met dezelfde kwaliteit en dekking moet bieden als nu door KPN worden aangeboden. Deze eis lijkt in de praktijk slechts te kunnen worden ingevuld door gebruik te maken van het huidige DVB-T netwerk van KPN (door het netwerk te kopen of KPN als service provider inschakelen). Het bouwen van een nieuw netwerk is niet realistisch, zowel wat

betreft tijdsplanning (naar verwachting 6 maand tussen uitgifte en vergunningverlening) en de vereiste investeringen. Het gebruik van een andere technologie dan DVB-T is geen optie omdat - alhoewel in de geconsulteerde documenten gesproken wordt over een "technologie-neutrale" vergunning- deze in de praktijk uitsluitend DVB-T toe staan. De nieuwkomer zal ook afspraken met KPN moeten maken met betrekking tot DVB-T klanten van KPN.

Opmerkingen ten aanzien van de ontwerp- vergunning en de ontwerp-wijziging NFP

Vodafone is van mening dat in de vergunningsvoorwaarden en het NFP expliciet moet worden opgenomen dat het gebruik van andere technologieën dan DVB-T /DVB-T2 niet is toegestaan gedurende de looptijd van de vergunning . Bij aanpassing van de vergunning en het NFP, zowel wat betreft bestemming als te gebruiken technologie, veranderen de gebruiksmogelijkheden en krijgt de vergunning een andere waarde. Hierdoor ontstaat een nieuwe situatie en zal de vergunning opnieuw verdeeld moeten worden

Vodafone heeft met inachtneming van het in deze reactie gestelde bezwaar tegen de voorgestelde ontwerp wijziging van het NFP. In plaats van het schrappen van " DVB-T" bij "BS Omroep DVB-T 5.291A 5.296": dient hier "DVB-T/DVB-T2" opgenomen te worden.

Ten aanzien van de ontwerp-vergunning is Vodafone van mening dat deze veel onduidelijkheden bevat:

1. Welke diensten dienen te worden aangeboden worden met de vergunning? Tekst en toelichting zijn niet eenduidig en daarmee verwarrend:

Art. 1: spreekt over radio en televisieprogramma's:

- j. radioprogramma: een programma als bedoeld in artikel 1 van de Mediawet 2008;
- k. televisieprogramma: een programma als bedoeld in artikel 1.1 van de Mediawet 2008;
- q. programmapakket: samengesteld geheel van ten minste 25 televisieprogrammakanalen en radioprogrammakanalen die hoofdzakelijk door derden zijn geproduceerd.

art 2 lid.1 ontwerpvergunning: stelt: "vergunning verleend voor gebruik van frequentieruimte ten behoeve van digitale omroep"

art 2 lid 3: "Ten minste 75% van de capaciteit wordt gebruikt voor het uitzenden van televisieprogrammakanalen. De vergunninghouder is tevens gerechtigd de vergunning te gebruiken voor het aanbieden van datadiensten"

Welke datadiensten worden hier bedoeld? Voorzover het hier om broadcast diensten gaat en niet om omnidirectionele diensten, heeft Vodafone daar geen bewaar tegen.

2. Welke technologie mag worden gebruikt?

Alhoewel op een aantal plaatsen in het ontwerpbesluit wordt aangegeven dat de vergunning technologie- neutraal is, lijken de vergunningsvoorwaarden en de technische eisen geheel op DVB-T (2) toegeschreven. Vodafone verwijst hier naar:

- **Ontwerpvergunning voor digitale omroep (p.4 ev) :**

De ontwerpvergunning met bijbehorende frequentie-technische voorwaarden en het meetprotocol (Bijlage III) zijn expliciet toegeschreven op DVB-T(2).

- **Bijlage Toelichting vergunning (p.29 ev) :**

p.30: "Ter voorbereiding van het vrijmaken van de 700 MHz band voor mobiele toepassingen is in 2013 het Western European Digital Dividend Implementation Platform (WEDDIP) gestart. Aan dit overleg nemen de volgende landen deel: Duitsland, België, Luxemburg, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Frankrijk, Nederland en als observator Zwitserland. Het doel van het WEDDIP overleg is te komen tot een nieuwe verdeling van de frequentierechten voor DVB-T(2), welke hun weerslag krijgen in bilaterale akkoorden. Nederland heeft in dit overleg gestreefd naar het behoud van in totaal vijf landelijke lagen, waarbij een laag bestemd is voor de publieke omroep. Dit is, vanwege het efficiëntere frequentie gebruik, alleen haalbaar gebleken als daarbij wordt uitgegaan van DVB-T2."

p.31: " Indien de op dit moment meest moderne en meest voor de hand liggende technologie voor de verspreiding van omroep signalen wordt gebruikt (DVB-T2) dan kan daarmee ten minste het aantal van 25 televisieprogrammakanalen worden aangeboden".

- **Toelichting op Regeling houdende vaststelling van de aanvraag- en veilingprocedure voor vergunning voor frequentieruimte ten behoeve van digitale omroep (p. 53 ev) :**

p.54: "Ten behoeve van het vrijmaken van de 700 MHz band en om het gebruik van de nieuwe technologie mogelijk te maken, is de laag- en allotmentindeling gebaseerd op de voorziene technologie DVB-T2".

p.55: "Hierdoor zal ongeveer 30% van de huidige voor ethertelevisie beschikbare frequentieruimte verloren gaan. Om dit verlies te kunnen opvangen en een kwantitatief en kwalitatief aanbod te kunnen blijven leveren dat minimaal vergelijkbaar is met het huidige DVB-T aanbod, is de inzet van een verbeterde dan wel nieuwe technologie noodzakelijk, zoals DVB-T2, dat efficiënter van het spectrum gebruikmaakt dan DVB-T."

p.55: "De bestemming van de vergunning volgt internationale bestemming van de betreffende frequentieruimte en is "Omroep". Omroep ("Broadcasting Service") is gedefinieerd als "a radiocommunication service in which the transmissions are intended for direct reception by the general public. This service may include sound transmission, television transmission or other types of transmission." Dit sluit het gebruik van omroep-achtige toepassingen die in mobiele telecommunicatiesystemen mogelijk zijn (zoals LTE Broadcast) uit."

3. Tijdelijke afwijking vergunningsvoorwaarden:

Artikel 5 lid1 luidt: "De minister kan de vergunninghouder, na een schriftelijk verzoek daartoe, toestaan tijdelijk af te wijken van de in bijlage I opgenomen frequenties of bepaalde frequentietechnische voorwaarden."

Onder welke situaties kan dat? Biedt dit de mogelijkheid om tijdelijk niet aan de vergunningsvoorwaarden te voldoen? Vodafone heeft daar bezwaar tegen voor zover dit zou kunnen betekenen dat ook andere diensten dan omroepdiensten mogen worden aangeboden.

Beleidsopties en conclusies:

Gelet op bovenstaande bezwaren en bedenkingen ziet Vodafone de volgende beleidsopties met betrekking tot de DVB-vergunning:

- Korte termijn optie: verlengen van de huidige DVB-T vergunning met een periode van 3 jaar voor het exclusieve gebruik van DVB-T. Daarna kan ingespeeld worden op de ontwikkelingen met betrekking tot het medegebruik van de frequentieband voor mobiele communicatie.
- Lange termijn optie: de vergunning wordt uitgegeven met een looptijd tot 2030 voor het exclusieve gebruik van DVB-T(2), met de uitdrukkelijke bepaling/beperking dat als de band wat betreft bestemming (zoals medegebruik voor mobiele communicatie) wordt vrijgegeven er een nieuwe verdeling plaats dient te vinden.

Ongeacht de gekozen optie zal in de vergunningsvoorwaarden en het NFP expliciet moeten worden opgenomen dat het gebruik van andere technologieën dan DVB-T /DVB-T2 niet is toegestaan. Bij aanpassing van de vergunning en het NFP, zowel wat betreft bestemming als te gebruiken technologie, veranderen de gebruiksmogelijkheden en krijgt de vergunning een andere waarde. Hierdoor ontstaat een nieuwe situatie en zal de vergunning opnieuw verdeeld moeten worden. Ook zullen waarborgen moeten worden gegeven om bevoordeling van KPN respectievelijk benadeling van potentiële nieuwkomers te voorkomen

---